

Илустровано Време

БИБЛИОТЕКА
ГРАДА БЕОГРАДА

Бр. 20 — 12 VII 1930 — цена 4 дин.

М. МАРКОВИЋ: БЛЕД

П Р А В И П У Т КОЈИ ВОДИ ОЗДРАВЉЕЊУ ЖИВАЦА!

Болести, неправилни начини оградња живота, проузрокују много патња, као: пробадице, тешке болове, несвестицу, осећај страха, шук у ушима, поремећаје варења, носачицу, губитак снаге за радом и друге такве појаве.

Моја лична искуства, која је била извештај, показује Вам прави пут, како бисте се

ослободити свих ових болова.

У којој су опсежним узраста, постали и лечење живачних болова по докторским рецептима.

Ово јединствено здравља шаљем свакоме

Бесплатно ако га затражи на доњу адресу,

Хиљаде захвалница потврђују једини успех неуморног савесног истраживачког рада за добро болесног човечанства. Ко припада великој чети живачно болесних и ко од ових многобројних појава болује мора да набави моју књижицу утехе!

Осведочите се сами

да Вам ништа неистинито не обећавам, јер одмах шаљем свакоме ко ми пише, потпуно **бесплатно** и франко Ову поучну расправу. Доста је једна дописница из: **Ernest, Pasternack, Berlin S. O. Michaelkirchplatz Nr. 13. Abl. 497**

ДИВНЕ очи, изазовне усне! Неодољиви чар елгантне даме појачала прилачивост њених санарских очију са **DELICA BROW** и даје њеним уснама са **KISSPROOF LIPSTICK**-ом чаробан изглед, који их претвара у њихов ружин пулолак. **DELICA BROW** је нарочита течутина, која чини трепавице дуљима, гушћим и замишљеним. Добива се у пријој и смеђој боји. Употребљава се такођер за обрве. **KISSPROOF LIPSTICK** даје уснама младењачку свежину неупоредивог чара и прекрасну боју — комбинација загасито црвене и наранџасте боје — која је у Паризу побудила праву сензацију. Боја је на уснама стална. Нема другог роугеа усне, који би се у толикој мјери позударао са природном бојом усана као **KISSPROOF LIPSTICK**. Добива се у бојама: свијетлој, средњој и тамној. Примјеном ових двају препарата марке **KISSPROOF** добићете до потпуног изражаја Вашу љепоту.

Delica Brow, Kissproof Lipstick и сви други препарати **Kissproof** као иулар, роуге за лице креме и др. добијају се у свим бољим дрогеријама и парфимеријама уз ујерене сајене.

Kissproof Lipstick

Генерални заступници за Југославију:
ХИНКО МАЈЕР и ДРУГ

Парфимеријски одео
ЗАГРЕБ

Реуматизам

Јавна захвала

Г. Мг. Рн. Анђи Мркушићу
апотекару

Коњиц

Могу Вам јавити, да сам већ давно примио Ваш лијек „Антиреумин“. Исти сам употребљив по Вашој упуту те на моју велику радост могу Вам јавити, да је Ваш лијек проти реуматизму сасвим изврстан и спасоносан. Ево већ 5 мјесеци да не трпим никакве боли. Дужан сам госп. Мркушићу, да Вам од срца захвалим на Вашем лијеку који тако рекућ чини чудеса. Молим пошаљите мојој жени Или у Брист (Далм.) неколико флаша у приједности од 10 шилинга, које Вам прилажем у писму.

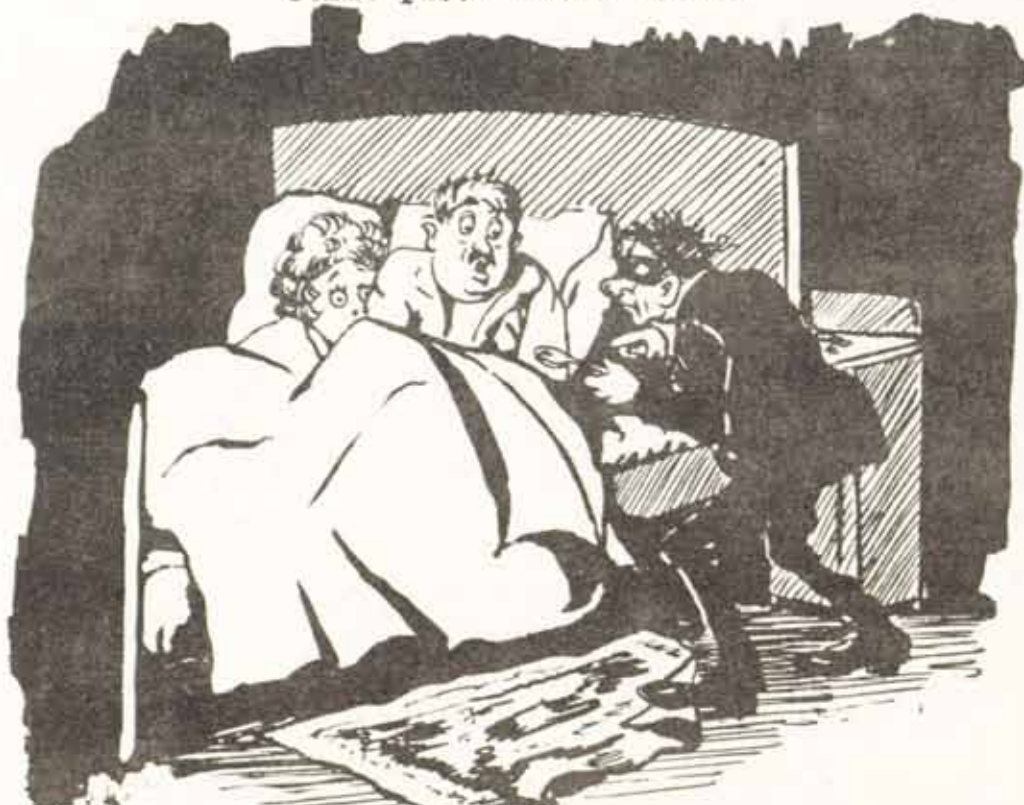
Са штовањем

Анто Алексић,
Waiuku (New Zealand)

„Антиреумин“

изврсно средство проти реуматизму, костоболи, итд. добива се у апотекама или директно код произвођача: **Мг. Рн. А. Мркушић-а**, апотекара — Коњиц (Херцеговина), који шаље франко поузећем 3 ориг. фла. за 105 дин. а 3 покусне за 65 дин. Код наручаба од мање количине заручујат ће се поштарина.

Само ради обавештења

Молим вас немојте се узнемиравати, само ми кажите једино ово право или кина-сребро?

Свака жена може у свако доба да буде мало лепша, него што је обично. Без опасних експеримената, посве природним путем. Дневна нега са Елида Идеал сапуном даје тену снежу боју и баршунасту мекоћу, што изазива дивљење.

Тако чист и благ је Елида Идеал сапун, да ни најосетљивијој кожи не може да штоди.

ЕЛИДА ИДЕАЛ САПУН

ХУМОР

Господин Јовановић, се сасвим добро сећа да је пакет са 112 хиљадарки метнуо у десни унутрашњи џеп чим је наплатио чек. Неколико минута после изласка из банке пакета није било. Вратио се истим путем до банке, ништа није нашао; питао је у банци да није тамо изгубио, али му потврдише да су видели кад је новац метнуо у десни џеп и изашао. Отишао је кући као без даха. То је новац од продатог аутомобила његове жене:

— „Изгубио сам! хукну чим опази жену.“

— „Шта?“

— „Новац, сав новац!“

— „Црни кукавче! то само теби може да се деси: само теби! То није мала сума. Чиме ћемо сада у бану?“ викала је сва у зноју госпођа Јовановић. „Па шта си дошао кући? Трчи у полицију, пријави, хватај! Овде нећеш наћи новац. Иди дај белешку у новине, обећај награду!“

И г. Јовановић збиља пријави ствар полицији и даде оглас у сва три београдска листа: „На путу од те и те банке до... итд. Ко буде нашао новац нека се јави на телефон бр. 77-77, добиће 12.000 динара награде.“

Кад је дошао кући затекао је жену у сузама:

— „Ето шта си ми направио! Ја продадох аутомобил да ово лето људски пропутујем, а сад ми новца ни аутомобила! Као да си балавац, а не матор човек... губиш паре!“

— „Валда има још поштених људи“, изражавао је утучени г. Јовановић своју последњу наду, „обећао сам 12.000 динара награде, ко буде нашао и донео новац. Дешава се то често, да нађени новац предају полицији.“

— „Хоће, јесте, ако ти не треба; валда је луд за 12.000 да ти да 100.000. Да ли би ти предао полицији?“

Од вечере није било ништа. Госпођу је болела глава од плача, господина је била срамота сам да вечера.

Од једном зазвони телефон. Г. Јовановић скочи:

— „Ало! ко? Та није могуће! То је племенито од Вас! Хвала господине, по хиљаду пута хвала! То је знате, сиротињска уштеђевина, одвајали смо од уста... Па да дођем ја одмах к вама... Уосталом добро, донесите лично и задржите себи 12.000... Дакле сутра у подне... Наша кућа?... број 24, Карађорђева улица... До... До виђења!“

Остави слушалицу и радосно викну жени: нађени новац! Јели ти ја кажем? Има поштених људи! Не може да донесе данас, жена му је тешко болесна, донеће сутра у подне.

— „Имаш више среће него памети.“ разведри се и госпођа, па додаде: „Само ја не знам зашто да му дамо 12.000 динара? То је наш новац. Свега што ти је јавио телефоном и зато да добије 12.000 којешта!“

— „Знам али ја сам обећао.“

— „Знаш ли ти шта значи данас 12.000 динара?“

— „Па можда ће пристати на 6000?“

— „И то је много. Зашто и 6?“

После госпођеног „логичног“ тумачења Јовановић најзад и сам увиде да је глупо дати толику суму. Би закључено да оде у полицију, да замоли да један „орган власти“ буде сутра присутан када онај буде донео новац у подне и да орган власти одреди пристojну награду.

Сутра дан, једући сендвиче и пијући ухлађено пиво, седели су господин, госпо-

Залуђени зубни лекар (Lustige Blätter)

ђа и један полицијски агент, чекајући да им се донесе новац и налазачу да пристojна награда, која ће се одредити према самој личности која се буде појавила.

Десет минута пред подне зазвони телефон. Јовановић скочи:

— „Ало, ко је?“

— „Ја сам. Ви ме свакако чекате да вам донесем новац?“

— „Па према договору, јуче сте сами рекли.“

— „Да, али сам ја опет спречен. Жена ми је ноћас умрла, па морам да трчим да уредим погреб. А како и сами знате колико су велики трошкови око погреб, решио сам се да вам уопште не доносим новац, већ да целу суму задржим за себе.“

— „Али, господине, ви ћете ме упропастити... Ко сте ви?“

— „То је сад споредна ствар.“

— „Ја ћу пријавити полицији.“ Вежа је већ била прескинута.

Овога пута госпођа је озбиљно добила живчани напад.

Из једнога писма из бање

... Овде има толико много малина, да пича хране свиње. Данас сам вам послала две пуне корпе...

— Мама ми више не верује да долазим код тебе због опоравке зуба. Не знам шта да радимо?
— Послаћу јој сутра рачун.

Илустровано Време

БРОЈ 20.

БЕОГРАД, 12. ЈУЛИ 1930.

1. ГОД.

Дие. Генерал г. Петар Живковић, претседник Владе Краљевине Југославије, која је 5. о. м. дала врло значајну декларацију којом се потврђују користи и успех данашњег режима

Са свих страна

ДЕЦА „НА ПРОДАЈУ“. Једно лондонско млекарско предузеће приређује сваке године „недељу за бебе“ и излаже децу која се хране млеком које лиферије то предузеће. Деца се у току те недеље два пута мењају.

Нова открића проф. Воронова

554 САТИ У ВАЗДУХУ

Г. Воронов са својим асистентом у својој лабораторији.

Професор Воронов дао је недавно изјаву да је учинио нова открића, да се малом операцијом може створити „надчовек“. Он је чинио покушаје на младим животињама које имају крвна зрнца слична зрнцима људи. Покушаји су веома успели. Калемљењем треће жлезде из мајмуна, животиње су нагло добијале велику вољу за кретањем и осећале су се као никада пре тога. Појавили су се чак и знаци јаче интелигенције.

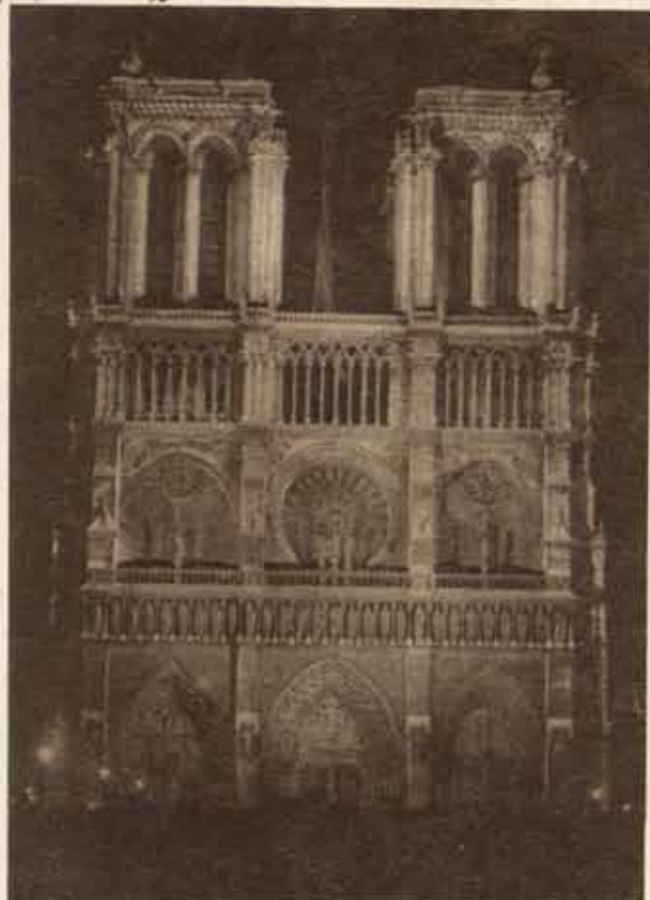

Један од спасилаца човечанства.

Браћа Хунтер тукли су рекорд трајања лета. Остали су у ваздуху 23 дана односно 554 сата. На нашој слици виде се оба брата Хунтер, са својом сестром, која им је припремљала храну.

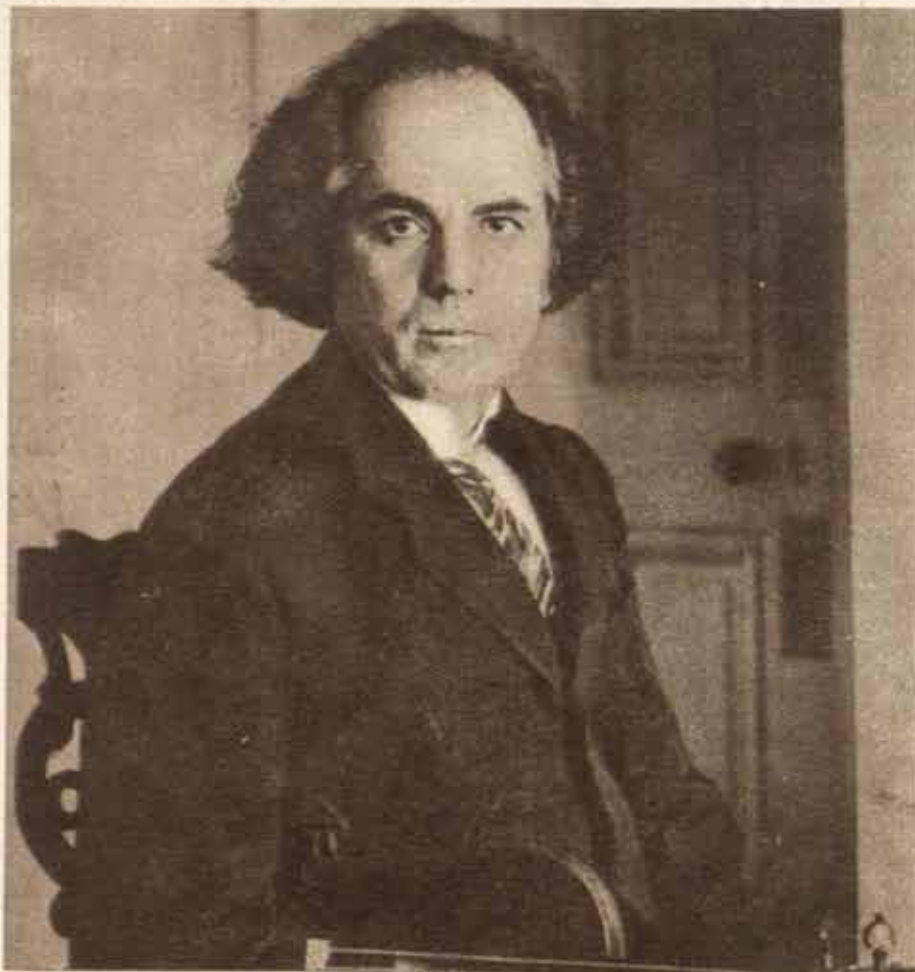
Две црквене свечаноси

Нотрдам у Паризу (лево) био је први пут свечано осветљен са 500 пројектора у јачини милион свећа, приликом прославе стогодишњице романтизма.

Десно: црква Св. Петра у Риму осветљена кандилима на Петровдан ове године.

Педесетогодишњица Јана Кубелика

Чувени виртуоз на виолини, Јан Кубелик, који је добро познат београдској публици још пре рата, навршио је 50 година живота. Сва чешка културна и уметничка друштва прославила су ову педесетогодишњицу.

Успех нашега земљака г. Милорада Јовановића у Паризу

Париска штампа ових дана пуна је хвале о успесима које је постигао у позоришту „Шанз Елизе“ г. Милорад Јовановић, наш Београђанин и први играч балетске трупе чувене Занаиде Узалов.

Данашња наша слика претставља једну сцену из балета „Русалка“ од Римског Корзакова, у коме главне улоге држе г-ђа Узалов и г. Јовановић.

Г. Јовановић већ неколико година игра са великим успехом у најчувенијим балетским трупима.

Крај Европског Рата

Евакуација рајнске области

На перону железничке станице у Мајнцу, генерал Гијоме, командант француских трупа у Немачкој и г. Тирар, високи комесар Француске републике

Према споразуму између Француске и Немачке, који је био закључен још за живота Стреземана, и последње француске трупе напустиле су 30. јуна о. г. немачку територију на Рајни. Француска посада напустила је 12 година беспрекорног држања и испраћена је од савезништва врло лепо. Наше слике показују одлазак Француза из Мајнца. Чим је скинута француска застава са касарне, народ је клицао „збогом!“, а одмах затим маса је запева: „Дајчланд, дајчланд ибер алес“.

Генерал Гијоме, главнокомандујући француских трупа врши последњу смотру пред полазак.

Француски високи комесар г. Тирар, опрашта се са француским војницима.

Весело друштво на Јадрану.

Рано лето и велике врућине одвукли су посетиоце приморја много раније на море него осталих година. Хотели на Сушаку, у Црик-

Здраво! Здраво!

веници, Новоме и свуда дуж наше обале готово су већ пуни, а после Соколског слета, који је још многе госте задржао у Београду, публика је почела да попуњава и последња празна места.

ОТКРИВАЊЕ СПОМЕН ПЛОЧЕ У ГЛАВНОЈ ВОЈНОЈ БОЛНИЦИ

Н. В. Краљ напушта болницу после свечаности.

Један цео низ свечаности одржаних 6. о. м. у Главној војној болници, којима је присуствовао и Н. В. Краљ, обележио је један значајан дан у историји нашег војног санитета. Јучерашњи дан показао је са каквим је жртвама наш војни санитет служећи предано Краљу и Отаџбини, прошао кроз ратове да би дошао до стања у коме се данас налази, и у исто време посведочио је огроман напредак нашег војног санитета који данас заузима место којим би се могле поносити и најмодерније опремљене војске великих европских сила. За тај његов напредак велика је заслуга тројице начелника санитета пре, за време и после ратова пок. др. Романа Сондермајера, Михајла Марковића и Симе Карановића, којима је јуче откривен споменик као и њихових сарадника, а исто тако, можда и више, данашњег неуморног начелника санитета генерала г. др. Јордана Стајића.

Свечаност је почела у 9 часова пре подне отварањем Војно хигијенског завода, који је уређен по најмодернијим захтевима и принципима хигијене.

Тачно у 10 и по часова ступио је Н. В. Краљ у жогу и музика је заспирала молитву.

Један војни свештеник прочитао је 238 имена палих чланова војног санитета којима је помен приређен.

Н. В. Краљ пошао је тада и обишао спомен плочу у фоајеу управе болничке, као и спомен плочу на хируршком павиљону, и потом обишао рентгенолошко одељење и Војно хигијенски завод.

У 11 и по часова Н. В. Краљ, поздрављен клицањем, одвезао се из Главне војне болнице у којој је свечаност била завршена.

НАШИ ИЗЛАГАЧИ НА ПЕШТАНСКОЈ ИЗЛОЖБИ

У посебно подигнутом павиљону Југославенских излагача на Јубиларном Међународном Велесајму у Будимпешти, узели су учешћа следећи: „Путник“ Д. Д. за саобраћај путника и туриста краљевине Југославије;

Државни монопол дувана; Министарство шума; Рогашка Слатина; Јадранска Пловидба; Минерална вода П. Теслића из Сиска; Салих Дедић; и Катарина Ранков са везивом. Као главни излагачи, који су

показали му цео павиљон. Према величини павиљона, изложбеног материјала било је мало, но поред

свега тога утисак је ипак био одличан, јер је исти врло укусно и лепо био декорисан и аранжиран.

Највећи део постигнутог успеха наше изложбе има се приписати шефу наше Повлашћене Трговинске Агенције у Будимпешти г. Груји Грчићу, који је својом агилношћу придобио већи део излагача, и укусно изложбу аранжирао.

Изложба у павиљону

у целом павиљону дали тон, била је изложба

показали му цео павиљон. Према величини павиљона, изложбеног материјала било је мало, но поред

Друга страна изложбеног сала

Устоличење Њ. Св. Патријарха Варнаве у Пећи

Дочек Патријарха на улазу у Пећ

На дан 6. јула извршено је свечано устоличење Њ. Св. Патријарха Варнаве у Пењској Патријаршији.

У име Њ. В. Краља присуствовао је овој свечаности командант Косовске дивизије генерал г. Милан Плесничар.

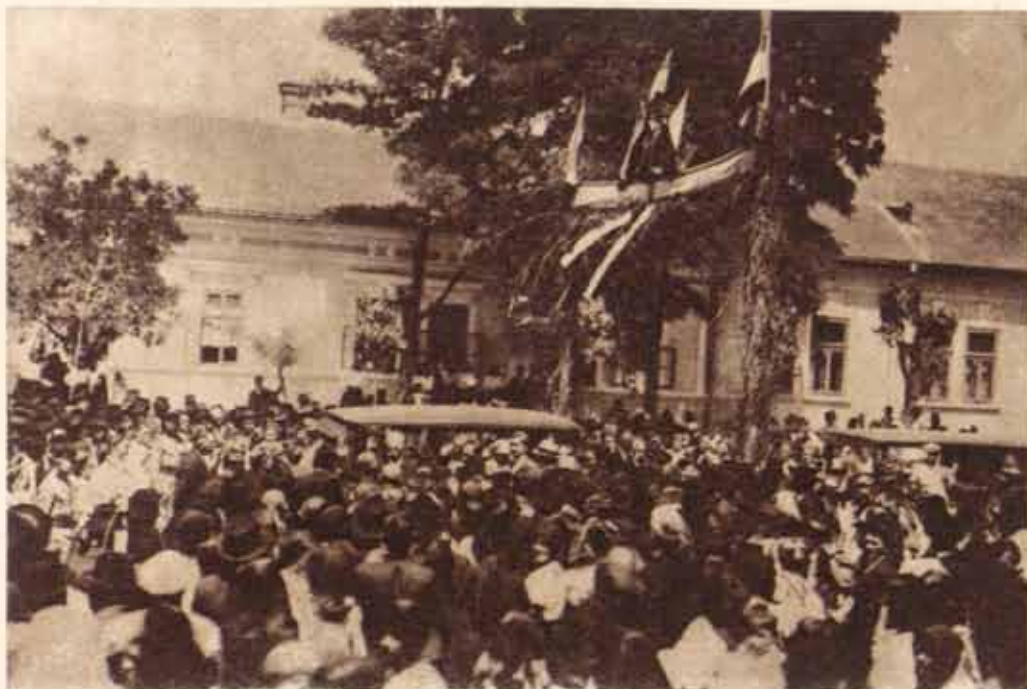
Од архијереја су били као заступници Св. Синода владике Јосиф битолски и Георгије темишварско-кикински а поред њих владика американски Мардарије и Јеротеј владика пењски.

Министарство војске и морнарице заступао је пуковник г. Стеван Кнежевић, Министарство унутрашњих послова г. др. Баришић, Министарство правде г. Брана Поповић, а у име београдског духовног суда био је председник г. Васа Бранковић.

Први улазак у Патријаршију

Бан Дунавске бановине у Руском Крстуру

Бан Дунавске Бановине г. Рад. Дуњић са госпођом, у пратњи подбана г. Николића, посетили су прошлог месеца одазивајући се позиву становништва, Руски Крстур (срез кулски) место са чисто русинским становништвом.

Наше слике приказују одушевајену масу народа, која је дочекала и поздравила госте при доласку.

Бан г. Дуњић у средини, лево госпођа Дуњић десно г. Николић

СПОРТИЗМ

Контеса Ванген, победила је на конкурс у амазонки у Паризу.

Једновремени скок са трамбулине.

Са савске плаже у Београду.

Тарис, француски рекордер у пливању, победио је мађара Барањи-а на 200 м.

Доротеа Себастиан и Леила Хјамс, филмске звезде Метрофилма на плажи у пижамама које су сопствена комбинација.

Лак и летња хаљина за после подне, у грао и плаво, модел париске куће Жан Рени.

Костими за сунчање од белог жерсеа мешаног са зеленим кожним појасом. Огртач благо црвен без рукава од воштаног платна. Модел Рени.

Изглед костима с леђа.

Друга креација пижаме Леиле Хјамс.

Еlegantна пижама од свлаког жерсеа, плава са белом. Модел Марије Невилски, Париз.

Загребачка недеља

Загребачка основна школа на Каптолу, у којој је прво био уведен хрватски језик као наставни језик, прославила је своју стогодишњицу. Град Загреб даровао је лепу плаву свилену траку за нарочитом поштом, исписаном златним словима и та је трака после свечане службе у Каптоаској катредали привезана за стару заставу школе. После тога била је у Каптоаској школи свечана прослава, коју је отворио својим поздравним говором управитељ школе г. Фран Лука Божић, а са које је затим упућен поздравни телеграм Њ. В. Краљу. Отворена је затим свечано и дивна изложба дечјих радова у овој школи. Претстављала је једну од најинтересантијих школских изложба. Поред осталог, могли су се видети особити резони и уметнички израђени јастућићи, а нарочиту напну привлачили су разни обојени земаљни судови, што се доста доседа ни на једној изложби у основним школама није могао видети.

Видовдан у Загребу.

Видовдан је у Загребу, као и у свима осталим местима наше државе, прослав-

Деца са заставом излазе из цркве

Шиловић, поред осталих високих војних и цивилних личности. Затим је одржана служба у православној цркви. Велика војничка парада приређена је ван Загреба, док је кроз град прошла „загребачка музика“ да у свакоме још више пробуди весело расположење радосног празника.

Скупштина Ногометног савеза

Клубови Загребачког ногометног потсавеза, били су донели једногласну одлуку да не присуствују скупштини, коју је сазвао Југословенски ногометни савез сматрајући је легално сазваном. Пошто је њихова скупштина била за-

брањена а да се не би питања, која првенствено тичују њих, решавала без њиховог присуства, загребачки клубови у последњем моменту променили су одлуку и присуствовали су овој из Београда сазваној скупштини, признавши јој тиме њену легалност. Скупштини су присуствовали претставници 23 спорте клуба из Загреба, док из провинције није било ни једног делегата, због тога што ови клубови нису могли бити на време обавештени о промени одлуке.

Присуствовао је комесар г. Драги Јовановић. Све су одлуке донете само са једним гласом против. Једини је гласао увек против новонабрани претседник С. К. „Сава“.

Излазак претставника власти из православне цркве после помена

љен на веома свечан начин. Прво је била свечана служба у катедри на Каптолу, којој је присуствовао и сам бан г. др. Јосип

Изложба после скупштине Југословенског ногометног савеза

Изложба радова Каптоаске школе

НАШ ДОМ ЈЕЛОВНИК

За надућу недељу

Овај јеловник измишљен је за грађанску кућу са четири особе нормалног облика. Необичнија јела одисају су.

НЕДЕЉА:

РУЧАК: Крокет од мошти. (Пре употребе треба мошти мети у хладну воду да стоји 1/2 сата, онда наклонити воду са мошти, мошти мести на коцке и избирати га у сланој води. За то време направити врло густ бешмет сос и спустити у њега, соли, 2 жуманца (више бела, обавио ладни комад, сви измешати на кад је добро све охладити стручасти из дасу пошту бришном. Узврати сосу као зајакоту, седи парчице и прст доведе ухвати у јаје и поклади па да су рукова. Могу се сервирати са салатом, парадајзом, сосом, спанаћем, паром од кроњира и т. д.)

ВЕЧЕРА: Салателаде у сенфу, једно топло печено, Зелена салата са кувањем јајима, Кајсије.

ПОНЕДЕЉАК

РУЧАК: Мусака од пилане патакоре, Парадајз салате, Ланте од пиле (или мошти).

ВЕЧЕРА: Енглески мени са сиром, Карфиол на бутери са сенчаком шунком, Малина са шећером.

УТОРАК

РУЧАК: Пилећа чорба, Филеована килаша, гарнир, кроњира и дивостанови ширгара, Шекла салата, Желе од ребрица, (150 гр. шећера, 1/4 литара воде, 1 беланце, 1 жр. рибича или малина, 3/4 гр. желирина, Шећер треба у воду са беланцем из истрати, додати желину и на слабијем ватри 2 сата кувати. Онда га кроз зброт без да се стисне пропустити дозата растопљеним алатити и сплати у мошину. Мора је за 5-8 особа. Тако да се може за две збротке употребити.

ВЕЧЕРА: Ватина од пилеће штерике (Испечити пилеће штерике (пилеће и друга) уштити доди у месо кад омакати испечити и печити са у термом додати ситно исецкано димитонавог лука, ширину, 2 жуманца, од 2 беланца сплет, бибери, соли, сплосу сипати у мошту узврати, дугачку, наклонити у пошту проклама и пиле. Кад је печено топло сервирати са салатом или ладним сосом).

Филеована килаша са кунусом.

Сир.

СРЕДА

РУЧАК: Грамак са бечким шницланима, Краставац из воде, Кошот од крушчице и жарела.

ВЕЧЕРА: Телеша чорба, Телеша фрикадо ладам. (Телеша месо (остаток из јеловника што су извојени шницли) сипати 3 пута осолити метиута (бибер додати воскаване сланине сува јелка, прокувања трампа (у зрелу воду) све измешати и пржити месоу. Док је пржити авасити испрестати рече водом. Пиле у рерни. Хладно седи на танког пилећа).

Француска салата

Воде.

ЧЕТВРТАК

РУЧАК: Сладак кунус са печетомом, Лева пиле са кајсијом.

ВЕЧЕРА: Палавешка у мошти са шунком, Цигетина на буту, Печено карије, Воде.

ПЕТАК

РУЧАК: Филеована штерике у парадајз сосу, Кошот од кајсије.

ВЕЧЕРА: Сипања са прженим јајима, Сир.

СУБОТА

РУЧАК: Бувач са говеђаном. (1 жр. говеђина не много месо пече се на парчице и мете се кува. Кад проври додати соли, бибер и додери. За то време испечити јелу тинир кува, исто исто парчице бибер, парадајз, Рибичи у јаје и ред тако ред парчица, ред бибер, ред парадајз, ред кунус, пожељно тако наклонити док трије припремљено широм. Онда налити супом додати супу соли и сипати бибер и кунус у супу на првом. Кад је

доплати са остатком супе. На сто измет са судом у коме се је печено. Најбоље је мезани или бакарно посуђе.

Пудинг од балема прелив сок од малина.
ВЕЧЕРА: Тихине на зетину у парадајзу, Бифтек са јетом, Кроњир салата, Воде.

Један користан и практичан електрични апарат

Наша слика представља један мали електрични апарат, који може врло корисно послужити домаћинцама, а такође може да нађе неке примене и по ресторанима.

Познато је да храну треба добро жвакати, па према томе и лагано јести. Међутим тако исто знамо да се извесна јела брзо охладје, кад се донесу на сто, и као таква више нису онако пријатна за јело, као док су топла. Друга једна невоља, којој су често домаћинце изложене, јесте устајање за време ручка и вечере, ради спремања и доношења другог јела, пошто се прво већ поједе. Јер збиља код јела која се једу топла није могуће од једном донети на сто све што је спремањено, пошто би се стајањем та јела охладјала.

Да би се избегле ове невоље постоји један електричан апарат, који се у оваквим случајевима може врло корисно употребити. То је једна нарочито израђена електрична плоча. Обичне електричне плоче, које служе за загревање, не могу се корисно употребити у овом случају, пошто се оне доста брзо охладје, кад се прекине веза са електричним контактом. А опет да ове плоче стоје стално на столу, везане преко електричног шнура за контакт, није ни депо, нити угодно, пошто би онда сто, где се ручава, морао бити увек негде у близини каквог електричног контакта. Ова специјална електрична грејалица, направљена је тако да накупљену топлоту врло дуго одржава, и постепено одаје. Плоча се прво веже ма где за какви контакт, па кад се довољно загрејала односи се на сто, и на њу се ставља суд са јелом, које треба одржати топло.

Овај апарат је нарочито згодан за зиму, а и за летње доба, кад се на пример вечера на терасама, или у башти, где у близини нема никаквог електричног контакта. Онда се ова плоча, загрејана у унутрашњости куће, донесе заједно са јелом.

Један практичан нож за сечење колача

На нашој слици видимо један веома прост, а практичан апарат, односно сложен нож за брзо сечење колача, и то на подједнаке комаде. Један крај апарата се ухвати чврсто руком, и апарат се положи по целом колачу, који је наваљен на тепсије. Други крај, на коме се налази нарочито за ту сврху удешена рукуница, окреће се помоћу ове рукунице, и тако се одмах исече више подједнаких парчета колача, или каквог другог теста, које је испечено у облику једног великог комада. Апарат је подешен тако да се величина исечених комада може по потреби мењати.

Да ли удар електричне струје ствара болове

Често се питамо којој врсти мука подлеже злочинац на електричној столици, у моменту пролаза електричне струје кроз његово тело. Један електро-инжењер у Штрингфилу, у Америци, г. Елнар Гарстен, који је из сасвим других узрока добио удар електричне струје од 33.000 волти, могао је бити повраћен у живот за толико да опшире утиске које је у њему изазвао удар струје огромне волтаже.

Инжењер је радио на крову једне електричне централе, када је, непажњом, стао ногом на један неизолован кабел и тако био скрозираним струјом високог напона. Страхотити потрес одбацио је Гарстена на неколико метара. Неколико минута касније нађен је без знакова живота и пренет у болницу. Лекару је пошло за руком да га поново поврати у живот и тада га је Гарстен усећивао да није осетио ни најмање бола од удара.

Гарстен је изгледао мало укочен, али веома свестан. Кад му је лекар рекао да је његова фамилија обавештена о несрећи, он је протестовао, говорећи да је било изливено да је узрујавају, јер се осећа веома добро и да ће моћи ускоро да се дигне.

На несрећу, и поред свих пажњи које су му лекари посветили, неколико минута касније Гарстен је издахнуо.

Само

чувени француски ђрејараши

Бенедиктин

за негу усћа и зуба

DENTIFRICES
BÉNÉDICTINS
DE SOULAC

дају

дивне снежно-беле зубе

и сталан миомирисан дах!

За децу

Најмањи тркачки аутомобил има Макс Шидер у Филаделфији.

25

Мишко се ничега не боји док му је свирајка у ушну.

Те тако се весели Мишко крену на свој далеки и опасни пут. Дубоко се био замишлио о свему што су му чича и тета о том страшном замку причали. Јер ту би се у-

МИШКО И ЧАРОВНА ЗВИЖДАЛКА

(Шести наставак).

21

Мишка ушускали у меке душеке.

Брже му гостољубива домаћица удеси на столицама згодан креветић. Ушускан у меке душеке, весели Мишко заспа као окупан.

Домаћица рече своје мужу: „Јадни малиш! Куд ли се то он, овако мали и нејак, подигао? Јер малочас ми рече да сутра пре зоре мора ураниш на продужити свој пут“.

22

Дрводељина опомена.

Сутра дан добра домаћица уранила пре но што је свануло, да Мишку спреми доручак пре но што крене на свој далеки пут.

Домаћини га запиташе: „Куд си се ти то дигао, тако мали, и без игде икога?“

Тада им Мишко рече зашто се у свет кренуо.

„Не наонако у Тврдоград!“ викинуше му они двоје — „само не тамо, ако Бога знаш!“

Они му страшне ствари испричаше о том опасном замку. Мишко се уплаши и чисто се збуни на часак. Али кад се сети свога кума, мудрог Јарца козодарца, који ће умрети ако му он не помогне, — он им рече

да мора ићи да свом куму набави лековито биље Девесиље.

23

Мишко оставља дрводељину колибу.

Кад добра домаћица и њен чича видеше да малог међу не могу одговорити да се о-кане своје опасне путоловине, — они не хтедоше да му кваре вољу.

Рече дрводељина жена своје човеку: „А ти га, бар, испрати па му покажи пут што води у град Тврдоград“.

Мишко пољуби добру тету у руку, она њега у обадва образа, па се растадоше.

24

Чича дрводеља показује Мишку пут.

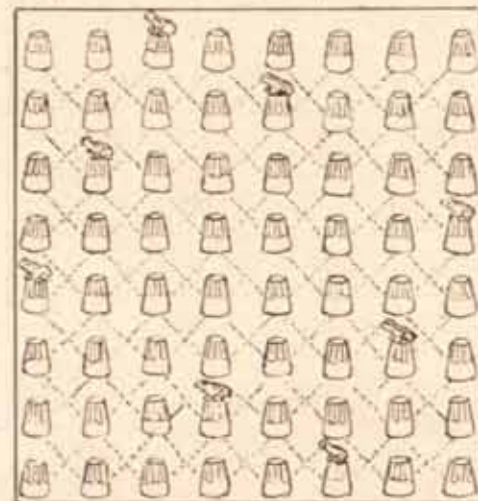
Те тако Мишко и чича одоше. После неког времена они стадоше.

„Држи сад тако овом кривудавом путањом, док не наиђеш на једно језеро. Али ћеш имати, синко, дуго донде да идеш. А после се мораш превести преко језера јер је замак Тврдоград на оној другој обали. А сад прошћавај, ја морам на свој посао — да обарам дрва за нашу стругару. Ако дакле баш хоћеш у тај злогласни град, ето — то ти је пут.“

Један тежак задатак

Жаба лако скаче, па је један наш беспослени читалац решио да им зада један задатак. На жалост жабе не умеју много да мисле, па је потребно да се вредна деца потруде и да тај задатак реше.

На слици се виде 64 чаше на квадратном пољу, по 8 на свакој страни. На осам чаша попело се 8 жаба. Међутим трима од њих је страшно досадно и хтеле би да промене место, али то мора ићи извесним редом. Друга чаша на коју буде скочила жаба не сме бити у реду са чашом на којој већ стоји једна жаба ни лево, ни десно, ни у дијагонали.

На први поглед задатак изгледа лак, зато што има много чаша, али ипак, да се реши, треба мало промислићности. Ако га не решите, у идућем броју добићите одговор.

Кинеска сенка

Та где су те патке!

Шта ли ће да почну, када школе нека?
Видели су dedu како долаз дреча,
На крунни овој сав се адан, куко,
Марамом и лишћем брани се од мужа.

А Пућа и Цале за трим ока спити,
Нашти кинту с фурбом, на поклоп пришти,
И позметну деди, јадним спит у штију,
Да своју параму умочи у боју.

Десет патуљака

У једном селу близу Београда живе су две другарице Јованка и Мара. Њих две врло лепо су се слагале, само је Мара била мало завидљива, јер је Јованка цео свој посао свршавала пре од ње.

Једнога дана она се реши да пита Јованку ко јој помаже, јер није могла веровати да Јованка сама пере рубље, сама шије, сама спрема.

— Реци ми молим те Јованка ко теби помаже?

— Ко ми помаже? Е, видиш, ја познајем десет патуљака и они раде за мене.

— Знала сам ја. А реци ми да ли би и мени они помогли?

— Хоће, хоће, само их позови.

Мара је отишла сва радосна, а сутра дан решила је да опере све рубље. Кад је почела рад она викну три пута: Патуљци, патуљци, дођите да ми помогнете! Наравно да се више није бринула о рубљу, него је легла у хлад и заспала.

Кад је дошло време ручку, пробудила се и погледала у корито. Рубље није било опрано. Брзо је отрчала и нашла Јованку:

— Шта је то, патуљци нису дошли? Где су?

Јованка се смејала.

— Маро, не љути се! Патуљци су ту, само ти ниси умела да их искористиш. Погледај твоје руке, зар не видиш десет патуљака?

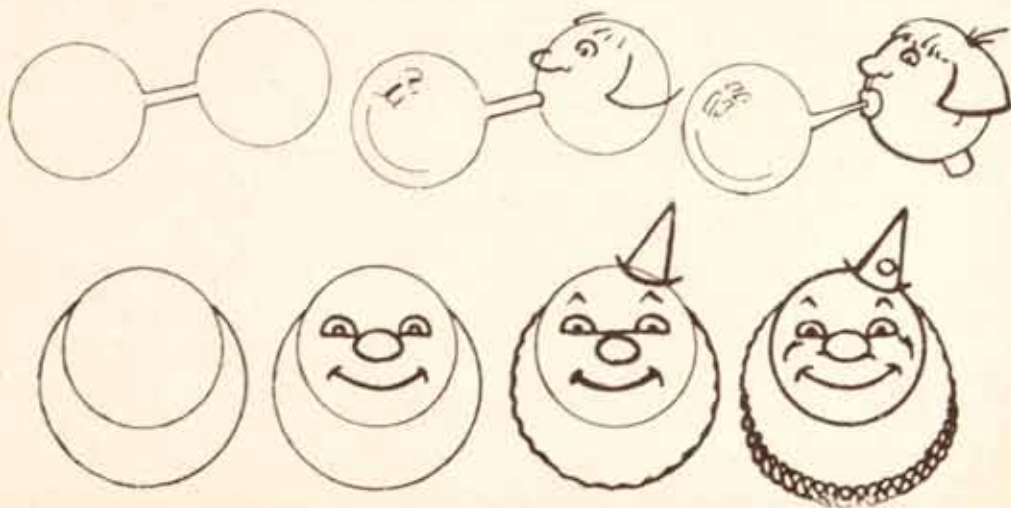
Мара је видела и разумела да помоћ неће доћи ако се сама не потруди. Загрлила је Јованку и весело пошла на посао.

По марамом млата, по лицу се жрља,
Док се један дедо ко првца убрља,
А спомени рече наш дедо, грешан,
На у сну не спава докко је смешан.

А кад дође баба и кад ниско чула
Врснава је јадна, као да је лула,
А дедо наш свочи: „Какве су то шале?“
„Нисам ја, ах она, твој Пућа и Цале!“

СНОЊ У АТМАСИНУ

Роман

Пол Зиберер

Тони Мур, члан аустријске делегације на Конференцији Мира у Паризу 1918. године, изгубио је у рату сбе. У једном тренутку бола Мур бежи у Париз.

Лутајући нађе чудним случајем у њују, реченог изабелу Мелишова, која је неколико минута пре тога, Господи Мелишова одбегла га је својој љубави Татјани.

Мур је био противан браћу Татјане и кнеза Родина који је био њих дама испосно. У тренутку потпуног убоја, један страник, Педро Гланор, цела алта узима на руке Татјану и бежи с њоме. Укључи се на брод за Америку и истог часа отпутовао у Нју-Јорк.

После бегства Татјане живот Муров сасвим се изменио. Он је патио и гледао да сазна њену адресу. Убика Мелишова био је пронађен. То је био Халиф-беј, секретар месовостанске делегације и пријатељ Муров. Укључио је сбе могуће да пронађе Татјану, која је била почела бити несрећна услед губитка пословног држања Педро Гланора. Велика борба ове освајача петролеумских избора у Нју-Јорку добила је у безу и Мелишове са ексцелентаторима. Надавала Мелишова гледа да избује што брже коопети. Она се удаје за пенца Катајна, сина нехладнијег Муровог шефа.

Татјана је била сбиан да сбе несрећнија јер је Гланор ухватио у небезбеду. У једном очигледном тренутку позвала је децемом Муре у помоћ. Мур се одмах преселио из Париса. Када је стигао у Нју-Јорк и потражио Татјану сазнао је да је она била отишла из Нју-Јорка. Он поче да трага за њом на све стране али узалуд. Напаша се са Гланором, који тадашње није знао где му је жена. Мур се врати у Париз, без икакве наде да ће наћи Татјану.

претењем, увијали су витке штапове. Преко двају степеница сиђоше у салу где среташе друга два реда младих људи, обучених као и они. Свауда се развијаше; они сами, лично је да претстављају публику.

Али, још је узбуђеније било, што су сви личили на грешну воштану лутку кога је случај довео у групу ових созија. Код два-наестог удара у таламбас сви се они младићи окренуше истој тачци. Салом завлада мрак и многобројни пројектори осветљаваху густом светлошћу једну другу уздишуту сцену, која је до тада била невидљива.

Пред једном завесом од црног плаша, једна нага жена доминирала је гомилом.

Пошто је полагано свирала, музика наједном стаде, као у циркусу, кад се врше смртносне вежбе. Овај нагли застој узбуни прве гледалаца. Горе, нага је жена стајала, непокретна као какво божанство! Лице је било покривено једном маском. Али ова чиста нагота није била извештачена и чулно раздражљива. Она је у корен убијала сваку вулгарну жељу; она је одавала поштовање. То је била непобедива лепота, убијајућа, савршена.

Дивна играчка, зрачни идол, лебдела је салом. Тишина је владала непознатошћу.

„Која може бити ова жена? мислио је Мур. За име божје!... Татјана!... Не, није то она, то није могуће...“

Завеса се лагано спусти. Сви су наескади. Оркестар је бурно јечао.

V

Сваком свој део

— Молим господина да ми опрости рече познато секретар клањајући се пред Муром; нека господин допусти и стави се у мој положај! Ево већ је два месеца од како имам част да сам у служби госпоње. Много смо путовали; свуда иста заповест; Госпођа неће никог да прими. Моја је дужност да враћам посетнице; то је врло незахвалан посао. Господин не на мене неће љутити. До сада, госпођа ником није учинила изузетак, никоме. Строго ми је наређено да јој несмем ништа поручу доставити. Ја отварам њену пошту; одговор је увек исти, изузев само за позорнице. И још: постоје извесни утицаји којих се треба чувати. Морали смо више пута промислити правац нашег пута. Нека света воља ставља нам се у сусрет. Госпођа се плаши незваних гостију. Славни сликари молили су златом да добију само једно пићење. Госпођа се наљутила кад сам јој рекао. Не могу заиста предвидети да ће забрана бити укинута ради господина.

Секретар је задржао Муре у предсобљу обавештајући га својим речима. Инжињер се узнемири:

— Чему служе толике рети? рече он. Да ми се покаже пут.

Секретар предаде Муре једном хотелском келнеру који га одведе до соборице. Изгледало је да га ова девојка очекује. Она отвори једна врата Тони се нађе пред Татјаном. Она му приђе у сусрет смешећи се:

— Каква срећа што сам вас опазила у предсобљу! Ви сте већ пошлом излазу а тај досадни човек хтеде да вас врати.

— Он је извршио наређење...

— Кад се нека неко наређење прекорачи онда се не зна ни извршити. Али седите!

— Зар нећете узети шољу чаја? упита млада жена. Ишла сам цело по подне. Париз је дивна варош.

Мур је гледао Татјану, као да привиђа

и као да је хтео да се увери да је то заиста она.

Ова Татјана која га је служила чајем и говорила са толико веселости, да ли је заиста била она иста коју је он некада познавао у мрачној соби, која се одавала својим „вежбањем лепоте“, одвојена од осталог света и достојна највећег сажаљења? или је можда друга, она која се дава непријатељу... или можда она која је звала Муре у помоћ преко океана... или она која је, снотх...

— Не замарајте што је овакав неред, продужи Татјана показујући један крај собе где је стајао један куфер преко кога су се налазиле разнобојне рекламе: још нисам стигла да се средам. Стан у хотелу је тешко угодно удесити.

Мур је тек тада примети да се налази у једном малом приватном салону пуним разних књига, комадом жуте свиле, једном килеском вазом. Татјана је на себи имала једну угаситу хаљину, како је тада била мода. Била је без шешира, прамен црне косе које прекидао је чело. Очи су остале оне старе, — Лоретине очи. Седела је у фотели као на престолу, она је „наређивала“, као некада Лорета. Увек је идло, у овим тренутцима, осећај да му се она губи. И ево сада Татјана се повратила после једног дугог тешког разговора и говорила је исто онако лако и презриво.

— Да ли је то све што имате да ми говорите од како смо се последњи пут растали, драги пријатељу.

„Од како смо се последњи пут растали? мислио је Мур. Она говори као да је то јуче било.“ И он рече гласно:

— Ви знате да се ја не журим, Татјана, — како дивно уживање кад се може звати именом толико вољена жена! — Ја сам се држао телеграма који сте ми послали и који сте ми без сумње заборавили. Како сам могао претпоставити да ће вам моја помоћ бити потребна!

— О! узвикну она правећи се зачуђена, како изгледаје тужно! Надала сам се да ћете бити срећни што ме видите. Ја сам врло задовољна што вас видим, чак и кад ме грате. Не, ја нисам заборавила свој телеграм. Да ли сам ја крива што ми нисте одговорили моме позиву!

— Било ми је немогуће да брже дођем. Пошао сам првим бродом.

— Зар сте заиста путовали? узвикну она очигледно изненађена. Захваљујем вам, драги пријатељу, захваљујем вам из свег срца. — Она му пружи руку. — Да, гледајући вас, ја тачно разумем: ви сте требали поћи. Ви сте једини човек коме се може веровати. Треба да сам то раније знала, али сам била врло далеко. Како сам могла знати да ћете ми чути мој позив и да ћете одговорити? У осталом, на сваки начин било је касно; осам или десет дана, то је тако дуго!

— Ја сам вам јавно свој дозлазак истог вечера кад сам примио ваш позив.

Како је она сагла главу, он додаде:

— Ви чак нисте сачекали мој одговор?

— Не... признајем вам: бацила сам тај позив на празно, и не водећи рачуна да ли ће га ко чути. Ставила сам вашу адресу јер нисам имала другу, и осетила сам се лакшом када је телеграм отпријатељ.

— Зар ви нисте веровали да ћу ја доћи?

— Не, нисам на то мислила. Али ја сам вам сада врло захвална. Изгубила сам поверење... Но сетите се!... Зар нисте скоро

По обичају, дуго је Мур остао под загометном рекламом. Мислио је: „Каква ужасна реклама. Бакум и Ваји управљају контигентом!“

У последњем тренутку, искористе се од једном напуну, као да су се више устава отворила у исто време: И музика поче свирати.

Почели су са првом тачком која се звала: Завес. Она је личила на све претставе у истом жанру. Мур, који је први пут гледао ово раскалашно оргијаше звука и боја, био је као омађијан.

На сцени се високо уздицаху цветне грање; сваки цвет била је једна жена. Лутке које су у стаклу биле намештене почеше се кретати, вукући позади каскаде скупогеног платна, једне су биле свечано тешке, друге лаке као зафир; перје, чипке, драго камење сјајало је!... И све оне чаролије развијале су се једним покретом, пуним ритмике са чудесном музиком.

Мур је тада добио времена да разгледа публику. Угледа, у ложи у партеру, један пар, који тек што је дошао. Млада жена личила је на неку малу варошанку, и ако се некако чудно наместила; човек, врло укусно обучен, у црни фрак који му се припијао уз тело и закићен једним великим белим каранфилом, није могао остати непримећен; његово болесно лице, остарело пре времена, нарочито је одударало од претераног укуса у облачењу. С тешком муком сео је у фотелу, тело пресавијено на двоје да би сачувао равнотежу. То је била „воштана лутка“, принц Родина.

Кад се завеса подиже, срце Муре страшно је кучало. Час је дошао да се појави сензационални приказ, који га је ту и довео. Све гледаоци су били на муци истог нестрпљења. Пружали су главе, према сцени, шапутали су; само је воштана лутка остала равнодушна у својој ложи; није лично нагледаоца већ на неки прибор за претставу.

Ревнија се развијала у ређању историјских сцена, почев од Хелиогабала па све до Наполеона.

Два реда младих људи појавише се на сцени, сви у фракцима са белим прсницима, с моноклам на оку, а прстима украшеним

увек стизали касно, драги пријатељу?

Она се смешила и то је дражило Мура. Каква лакомисленост да га непотребно издуже толиком путу и да бежи и не чекајући чак ни одговор! И, као врхунац свему, она га је можда исмењавала.

— Врло сам згрешила, рече Татјана, али ви видите: ја се кајем. Врло је лепо од вас што сте због мене ишли чак у Америку, али не треба да се на мене љутите.

Како да сазна да ли она говори озбиљно? Она додаде:

— Зар вас неће задовољити кад сазнате, да, бар данас, нисте стигли касно?

— Данас?

— Да! Надала сам вам се, са много жеље да вас видим, кад сам подигла очи, а ви бејасте ту, у хотелском предсобљу, као да сам вас звала. Међутим, ја вас нисам звала, и овога пута, то нисам хтела чинити. Да нисте дошли својеволјно или да сте отишли после напада онога лудака... Видите да неки пут случај чудовато помаже... Укратко, ви сте драги пријатељу! Срећна сам што вам се могу захвалити и тако сам задовољна што примећујем да више нисте тужан изглед као у почетку! Говорите ми мало, како сте ви?

— Како се осећам? То није тако важно, скрушено одговори. Вучем ноге, скачем у тмину. Али ви, Татјана, пут који сте прешли врло је дуг, и наша ме судбина занима. Од срца бих вас питао, одговорите ми, Татјана: јесте ли срећна?

— Срећна? рече и пружи руку, као да је желела да одмери тежину. Треба се најпре наћи лицем пред „срећом“ и уверити се да ли нас заиста може учинити задовољним.

— Ви знате шта сам хтео рећи.

— Да, знам, а такође знам да се од вас не може крити. Ви сте ту, ви испитујете. А питања која ви постављате нису од оних најгорих. Ваша личност је најтеже питање. Треба да се исповеда не само вама већ и самој себи, а то је најтеже. Ви улазите: све постаје озбиљно. Ви се не знате играти, то смо раније већ утврдили.

— Знам! Моје ми је друштво и самом себи досадно.

— То је озбиљно. Ви приморавате људе да открију дубину своје душе самим вашим присуством.

— Ја сам медвед оне басне у којој је он хтео да убије свога чувара бранећи се од једне муве. И поред свих мојих добрих намера, увек се око мене празнина ствара. Кад се имају најбоље намере онда је то највећи грех. У сваком случају, то није ни мало корисно.

— Ништа се не губи, рече Татјана: ни једна реч, ни једно дело!

— Али ветар их носи по својој вољи, меланхолично заврши Мур.

Татјана је један тренутак размишљала.

— Желим, рече она, да с вама будем сасвим искрена. Тамо, у Њу-Јорку, намерно сам изгледала да примим ваш телеграм. Тек што сам вам испослала телеграм обузе ме једно необјашњиво мучење; унапред сам се плашила исповедања које бих вама морала чинити. Све док извесне ствари нису исказане, оне још увек нису стварност: није човек приморан да им се покорави. Али речи им дају личног живота и стварају их неповратним. Због тога сам побегла испред вас, и ја вас данас нисам видела као што сам се томе надала, ми не бисмо разговарали као што то сада чинимо. Један сат доцније, не бих имала снаге... Имала сам потребе да вас видим... да би се сама себи исповедила... да нисам срећна, драги пријатељу, ни мало нисам срећна, — чак шта више врло сам несрећна. А сада разумете због чега сам вас звала.

— Татјана! викао је Мур узбуђен. —

На мах је заборавио љутњу, унижену част, злоупотребањено поверење. — Шта вам се догодило? шта су вам радили? Ко се сме усудити?...

Његове су очи јасно изражавале његову решеност да скочи за гушу сваком оном ко се надало на Татјанином путу, да се она поче томе смејати.

— Да, рече она, вама се човек може поверити. Но, зашто оптуживати овога, кад је и овај други кривац? Сви су они дивљи и вулгарни; сви желе да буду плаћени. Живот за њих значи посао. О! знају они да то добро изведу; данас они плаћају и тражиће

повраћај доцније да би сами себи створили веровање да су великодушни; или, и кад траже да данас приведу рачуне, учине то тако да се разуме да желе кредит који ће двоструко, троструко платити... доцније! О! та страшна, та досадна наклоност, која жуди да другог потчини упропаштајући га! Разумете ли, драги пријатељу, може се мрзети, може се своја сопствена лепота сматрати тегобом?

— Зашто да сносити тако мучење? питао је Мур пун туге.

— Без сумње, могла сам се вратити својој мајци као каква мала девојчица, која се рђаво удала или сам могла да нађем место учитељице у каквој породици. Али ја сам веровала да ми је Бог дао друге ствари: више. Зашто је од мене учинио ово што сам? Да ли је и он човек? Зар није створио свет за људе? живот је тако створен да свако може да покуша оно што жели, ако су, разуме се, његове жеље, јасне, бруталне, — мушке! Говори се да је жена постала равна човеку, — да, али под условом да престане да личи на жену! Јер феминизам, који, према једној старој легенди, треба да је вечан и да нас води у рај, тај феминизам, или, ако више волите, нежност живота прогнана је са овога света. У будуће све се јасно види, све тачно, уређено као книга у школи. Ни један дан не прође без рањавања: на сваком се кораку рањавамо.

Клима живота врло је груба за мене, драги пријатељу!

— Зар не постоји ни један предео који је сунчан?

— Ја не знам, и ја сам зиморожаљива: да би се мало загрејала, готова сам свакој жртви. Али кад оно што је најглавније недостаје, треба, бар за себе и за друге, живети у утеху спољних наудија. Увек се није расположен за исповедање; хоће се живот, драги пријатељу, и постоји само ова алтернатива: или да увек заспати, — и ја знам, да постоји у неким малим флашицама изврсно пиће које помаже, — или се окитити драгим камењем и постати предмет за којом се жуди.

Мур је слушао ове речи, као неку окрепљујућу музику: „Да би се мало загрејала, готова сам свакој жртви.“ Да ли га је Татјана, која је увек била резигнисана, зачикавала да грубо поступи, што раније не би смео чинити? Сетно се Гладиаторских речи: „Ако сте волели Татјану, зашто нисте радили?“ Али, он је пожељео да још продужи подутаму, пре него што се распламти очаравајућа извесност. Оно што је Татјана желела, он је могао пружити, — нежност, много лепшу од љубави. Међутим, он се још устручашао да би што више уживао у срећи која га обзирала и после дугог ћутања он одговори:

— Зар нема нека трећа могућност, осим дугог сна и сталне параде?

— Заиста, ја сам се одлучила за ово треће решење, одговори Татјана, јер се још осећам младом да би спавања а много уморила за вечиту параду. Због тога сам пришла позоришту.

Мур ућута.

— Погађам ваше мисли, рече Татјана. Ви сматрате ово приказничке као највећу пропаст, и ви ме жалите, кад треба да се веселите мојој наготи. Боље је показивати се гола гомили него се бацити у мору једноме човеку коме сте страдала као и свако друго биће. Боље је следити хиљаде очију него подносити једну жељу која вам срце ранави и празни душу. Колико су ме вребале, све те дивље животине, које нису могле да схвате моје презирање! Сада сам јача од својих мучитеља; могу их зачикавати, држати их на одстојању и захтевати да ме протују. Избрала сам име сасвим произвољно и оно ме чува од сваког који би ми сметао. Мој секретар прима наметљивце, које не познајем; ја сам слободна! Разумете ли тугу кад се човек осећа слободан? кад отворим очи, ујутру, знам да је мој дан; шетам се по својој воли; заустављам се кад ми се то ухте. Храним се у једном малом ресторани; по подне, идем и слушаем предавања, ако за то имам воље. Не идем у посете и имам времена за хиљаду ствари, које, до сада, у мом животу нисам познавала. У вече, моја су врата затворена, спавам десет часова без претанка, и ни једном се не будим; укратко, живим животом као гимназијалка на одсуству: слободна сам!

Мур лагано одговори:

— Ипак сте, мало час, сумњали у вредност ваше среће. Ја у то не верујем, Татјана, а ни ви сами у то не верујете!

— Заиста, ја у то неверујем! И нећу више ради вас да играм сличну комедију. Ја нисам срећна; али ово важи само кад се исповедам. У осталом, може се бити уверен да се осећа човек срећан, ако, под другима, пристojно игра своју улогу. Мало по мало, постаје се разумљив своме бићу; најзад се доспе дотле да се не зна кад почиње истина и где се свршава лаж. Људи не могу да разумеју да се води живети у једној врсти сумрака, далеко од истине, и под вечитим претварањем.

Мур схвати да треба да дејствује и да не губи ни секунде. Треба да изговори одлучујуће речи, па и да падне за увек у мрак отајана.

Татјана ухвати Мура за руку. Она га је гледала погледом пуних захвалности и пажње:

— Драги, врло драги пријатељу... до-бродо као што је ваша дари радост од наде! После свега што знате о мени, после свега што се догодило!... Заиста, ваш начин говора није са овога света! Ви дајете све, правите се да сте ни онај који добија. Поред кога бих боље заштите могла? Окрепајућа топлина излази из сваке ваше речи, из сваке ваше мисли, драги, врло драги пријатељу!

Кад ће „али“ да буде изговорено? мисли је Мур.

— Толиком вам дугујем, поче она, да је моја највећа жеља да вам дам све што могу дати... Ви ме довољно не познајете. Ваша нежност и не сумња страшно ствари, које су скривене у мојој прошлости и од којих патим, страшно патим. Ваши простодушни осећаји увек су одбивали да продру у страшно злочине којима је обузета моја душа... Треба да ме више упознате, да ме потпуно схватите, драги пријатељу... чекајте... не говорите, хоћу сама себи да верујем, кад се налазим заокружена вашом великом добротом.

Мур је клекло:

— Татјана, шикао је он, и сво његово узбуђење налазило се у том узвику. Татјана, кад ја за вас не могу ништа учинити, ко вам може помоћи? Татјана, пошто сам све чуо, и пошто сам још увек ту зар не осећате колико нас волим?

Али, млада жена је молила:

— Оставите ме, Ох! оставите ме! Ја више не могу остати уз вас. Постоји сада између нас, страшно признање. Не говорите као и остали! Дала сам вама оно што другима никад не бих дала, нити би дала ма коме човеку... Под вама сам се скинула потпуно нага... Разумејте ме! али овога пута до дна душе и жалите ме! За мене, ништа помоћ није могућа. Ко има право да уништи моје успомене, да ми да нову вољу?

Оштро звоњење прекиде тишину. Мур скочи. Одакле је долазио овај нагли позив?

Већ, је чуо дрхтећи глас Татјани који је одговорио на телефону:

— Шта се од мене жели?... Па ја сам молила... Ало... да, то сте ви господине?... Ви сте ме поплашили... не, ја се на вас не љутим... Шта кажете?... Представа је одложена по налогу неког странца?... један страхан неспоразум... Вечерње новине о томе говоре и нико не именују?... Ко је смео да интервенише?...

Затим, чуло се како је слушајницу спустила и поново сузе, сузе туге, овога пута, и пучијног протеста. Најзад, ово јасно признање:

— То је он!

Мур је разумео. „То је он, рече, који заповеда, који брани, који узима и који поново узима; он је господар! Можда га је она чекала, можда га је звала, и овога пута, она неће бежати од „спасиоца.“

Судбина брзо долази. Тек што је Мур прибрао мисли кад зачу неку ларму у ходнику. Нечији заповеднички глас све је надвишавао:

— Шта то значи! Нисам наикао да тражим дозволу да видим своју жену.

Татјана је једва имала времена да окрене другме и упали светлост. Педро Гланор уђе у мали салон. Мур није могао да разликује шта је било брже да ли његово улажење или блесак светлости.

— Добро вече! рече Педро Гланор, и ка-

ко се Татјана окренула да брзо отре сузе, он се најпре обрати Муру, пружајући му руку:

— Гле, ви сте овде! рече он имао изненађен. Говорили су ми о вашим последњим радовима, рече Гланор. Успели сте да добијете из дрвеног угла једну врсту газолна која може створити озбиљну конкуренцију бензинским моторима. Из тога ће ваша домовина добити нових извора. Да ли сте о томе мислили? Тамо дрва има. Вратите се брзо! Образујте једно Друштво; ја ћу вас драге воље помоћи.

— Можда! рече Мур.

Педро Гланор скиде капут. Био је у фраку; пластрон на кошуљи блистао је од чистоће. Мур поново осети, и свога пута дефинитивно да се налази под господаром; мрвице хлеба падају са његовог стола, треба их само скупили. Гланор приђе Татјани, она подиже главу. Тони је био очаран лепотом младе жене. Ко би рекао да је она мало час плакала!

— Збогом! рече Мур.

— До виђења! одговори Педро Гланор. Мур се сакри иза једног стуба.

Нека ужурбаност се примети у предсобљу.

— Ево их! шану секретар.

Педро Гланор се појави, горе на степеницама поред Татјане. Мур није могао одвојити очи од овога дивног пара. Она су се два бића допуњавала, у тајанственом савршенству неког ритма.

(Крај.)

Исправка

Уредништво „Илустрованог Времена“ добило је ову исправку:

Уредништву Илустрованог Времена
ул. Поенкарева бр. 4—6.

У 18 броју Илустрованог Времена од 23 јуна тек. год. на страни 480 изашле су две фотграфије Кичевског Сокола са једним малим објашњењем о раду и напретку друштва.

Управа тога друштва изненадила се када је прочитала на какав се недозвољен начин рекламира брат Владимир.

Именовани је као недисциплинован члан отлуштен од овог друштва што је и Жупа потврдила. Дале, он апсолутно нема никаквих заслуга за ово друштво, ништа није ново створио већ је све то било и раније.

Моли се уредништво да у наредном броју Илустрованог Времена уврсти ову исправку јер би било грех неизвршити исправку због оних који су стварно радили а не желе да се рекламирају.

Од Кичевског Соколског Друштва,
Бр. 70
2 јула 1930.

Старешина,
Вел. М. Кочић.

За тајника
Свет. Стојановић.

Број изгубљених чиода

У Европи се фабрикује дневно око сто хиљада чиода. Од прилике исто толико производи и Америка. Међутим цени се да од сто произведених, и у промет пуштених чиода свега се једна изломи. Осталих 99 се изгубе.

Човек се може запитати где се девају толике чиоде, којих нестаје без трага. И можда не би било рђаво повести мало рачуна и о тим изгубљеним комадићима метала. Чиоде су до душе врло мале, али кад помислимо да се, према горњој статистици, сваког дана изгуби око двеста хиљада комада, онда можемо претпоставити да ће се најзад у земљи створити један знатан слој ових изгубљених чиода.

La beauté exige de ne négliger aucun détail

Asphodèle

Један од малобројних и заиста скупопених париских парфема са ретком особином.

Lenthéric
PARFUMEUR
245 RUE SAINT-HONORÉ PARIS

Добија се у свима одговарајућим радњама

Невилљивост звезда као послица њихове високе температуре

У колико је јаче усијање каквог предмета, у толико то тело одаје од себе светлосне таласе краће таласе дужине, и у толико је већи проценат виолетних и ултравиолетних зракова. Међутим познато је да ови последњи нису видљиви за човечије око. Али ови зраци, који су невидљиви човечијем оку, дејствују ипак на фотографску плочу, и на тај начин можемо констатовати њихово присуство. И зато се дешава да нам фотографске плоче, којима су снимљени поједини делови неба, откривају и нека нова небеска тела, која се директним посматрањем не могу видети, и поред великог увећавања употребљених телескопа.

На неким, помоћу фотографија новооткривених, звездама температура достиже висину од 35 до 50 хиљада степени. У овом стању усијања ова тела зраче готово само ултравиолетне зраке, за које су, као што смо горе напоменули, наше очи неосетљиве. Да би се видело колико су то огромне температуре, напоменућемо да на нашем сунцу, које нас греје и тако омогућава живот на земљи, температура износи око 6000 степени.

Разно

„Чуло времена“

Руски истраживач Никофоровски, на основу својих запажања, и раније познатих појава, констатованих код разних животиња, претпоставља да неке животиње имају нарочите центре, који им служе за оријентацију у времену. Испитивања вршена са корњачама, и посматрања извесних рефлекса, који стоје у вези са временом, као и многе друге периодичне појаве код других животиња, биле би условљене овим нарочитим центром, који служи тим животињама као „анализатор“ времена, и омогућава им да се оријентишу у времену. У појаве условљене овим „чулом“ долазило би: периодично пресељавање животиња, нарочито птица, из једног краја у други, затим преспављивање зиме, које практикују неке животиње, и други разни инстинкти код инсеката и других развијених животиња.

Производња свиле у Јапану

Производња свиле је један од привлачних економских фактора за Јапан и његове становнике. Продаја чаура свилених буба за фабрикацију свиле претставља за јапанског селака главни приход, и главно сретство за опстанак. После културе пиринча, чија економска важност долази на првом месту за јапанске селачке, долази одмах култура свилених буба.

Једна интересантна статистика показује најбоље од колике је економске важности ова привредна грана за опстанак јапанског становништва. Од целокупног јапанског извоза у периоду од 1891 до 1926 године извоз свиле чини 39 од сто. Од извезене свиле највећа количина одлази за Северне Америчке Сједињене Државе — само у ове земље одлази 95 од сто од целокупног извоза јапанске свиле.

Један нов и практичан апарат за прављење бутера

После вишегодишњег истраживања један минхенски инжењер успео је да конструише, на принципу механичке вибрације, један веома практичан и користан апарат за брзо справљање бутера.

До сада употребљавани апарати имали су у главном у својој унутрашњости нарочите лопатице, које су биле покретане, преко нарочитог система зубаца, ланчића и др., и тим брзим кретањем лопатица од павлаке се стварао бутер. Ови точићи, лопатице и други делови морали су бити чешће подмазивани, и дужим радом су се доста лако износили. Овај нов апарат искључује све те невоље. Он се оснива, као што рекосмо, на принципу механичке вибрације, односно суд у коме се ставља павлака, од које треба створити бутер, лежи на нарочитом, веома јаким челичним федерима. Овај се суд, без икакве нарочите употребе енергије, ставља у покрет, а еластичност јаког федера одржава затим дуже времена то кретање.

Помоћу овог апарата може се за пет до седам минута потпуно излупати бутер, од шест литара павлаке. Апарат је тежак око осам килограма.

„Индивидуалност“ пљувачке

Познато је да се по данашњем стању науке крв разних људи може поделити у четири групе. Ова подела је нарочито важна за практичну примену трансфузије крви. Код извесних болесника, који су из буди којих разлога изгубили веће количине крви, врло је често потребно, и у извесним случајевима неопходно, извршити трансфузију

крви, то јест крв каквог здравог човека уштрицати том болеснику. Ова трансфузија крви употребљава се и у ранијим временима, али се често дешавало да исто место да помогне болеснику, још му погорша стање. Данаас се зна да то долази отуда што се крв разних људи дели у четири групе, од којих се неке групе не смеју употребљавати за трансфузију другим људима, пошто се пре том мешању крв агрушава, што, наравно може да изазове катастрофалне последице код болесника, коме се на тај начин хтело помоћи.

Међутим Хуго Лерс је нашао да се и човечија пљувачка дели на четири групе, слично крвним групама. Ова теорија може већ имати практичне примене и у судској

медицини. „Диагноза пљувачком“ је релативно проста, пошто различите пљувачке са серумом четири крвних група дају различите аглутинације, и групе сличне крвним групама. Од четрдесет особа са којима су вршене пробе 13 су припадале групи О, 12 групи А, 10 групи В и пет групи АВ. На овај начин „диагноза пљувачком“ не би наравно могла да послужи као доказ да извесна пљувачка припада сигурно једном одређеном лицу, али у сваком случају помоћу те дијагнозе може се утврдити да испитивање пљувачке не припада дотичној особи. А и ово је већ од веома велике користи у многим случајевима судске медицине.

Главом

мисао

нек ти

прође

кад надође
прања дан

ШИХТОВ

РАДИОН

пере сам!

Наградне загонетке „Илустрованог Времена“

Свака наша загонетка биће награђивана са три награде, а да би се оне добиле потребно је да читаоци пошаљу уредништву тачно решење загонетке и да поред тога назначе колико ће тачних одговора бити. Три тачна одговора који најприближније буду предвидели број тачних одговора биће награђени. Уредништво ће одговоре примати за седам дана од дана изласка листа. Запасени одговори неће се узимати у обзир. На коверту треба ставити: Уредништву Илустрованог Времена, и залепити купон који носи број загонетке. Одговори без овог исчека неће се узимати у обзир. Напомињемо да се сваком послатом решењу мора приложити тачна адреса (занимање, место, улица и број куће).

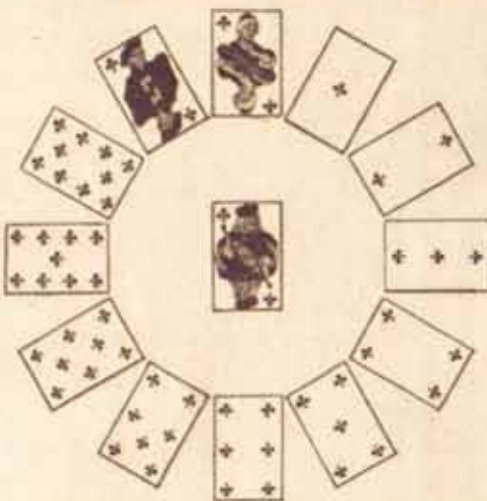
Загонетка бр. 20

ТО	ДЕ	ШИ	КОМ	ПОД	ДОМ	МОЊ	ЧИ	ПЕ
ТИ	СЕ	ГРОБ	РО	О	ПОД			
БУ	НИ	ГОЈ	ШИ	ВО	ЉА	ПО	ЛО	ЊЕ
ДУ	СТВЕ	НОГ	А	НА	МИР	ДОМ	ЦР	МИ
СТРА	ТА	ТИ	ТИ	ПСАЛ	СВО			
ЈАН	У	НОГ	СМР	ЛИ	ШИ	НИМ	ШУ	МЕ
ЛЕ	РА	ГЛАС	ДА	МО	ТО	ПА	ВИ	СВЕ
ДЕМ	КОР	ЦЕС	ИС	ЊЕ	НИ			
ХО	ДА	ЧУ	ПОД	К'О	РА	СИ	ЛЕЊ	У

Patiences

Бројна табла

Поређају се трефови једно за другим у кругу по величини. Затим се из талона ређају карте друге боје вредности на поређале трефове. Напр. петница црвена метио се на петину треф, и тако се два пута може талон употребити и мешати. Ако се карте у два пута све не изређају по реду, посио је затворен.

Бројеви.

Са шпилем од 32 карте.

Из шпила који се држи у рукама ређају се карте отворено у четири реда одмах од прве карте почне се бројати: седам, осам, девет, десет, пуб, дама, краљ, кец. Ако се догоди да се при бројању збиља окрене карта која одговара изреченом бројању, та се карта уклони, даље се ређање карата продужи, али се опет отпочне бројање од седам. Када се изређају све карте које су биле у руци, покупе се поново, изузимајући избачене и поново се отпочне бројање. Игра је добијена ако све карте буду избачене.

Милош Пастинак, одмор из Дубровника крај И. милици подмор је Милош старосту Соц. Политике и Нар. Здравља може да се ала изрази: када је озбиљно тражио је да га живог спаљу у крематорију или да га био решеном на Марс. Пастинак је био на писма тражио, а он је пуштао као човек потпуно здраве свести.

Једна једина кашика токсина B. Botulinus, доволна је да отрује све људе на свету

Мачка на две ноге спојина је Макса Кернера обућара у Франкфурту на Мајни.

Проблем бр. 20 од Карла Шлехтера

Мат у два потеза.

ВЕРОВАЛИ ИЛИ НЕ ВЕРОВАЛИ!

Енглеска Краљица Ана родила је 17 деце. Међутим умрла је без наследника.

ИЛУСТРОВАНО ВРЕМЕ излази сваке суботе. — Прегледи: за Краљевину Југославију: месечно дина. 14.-, тромесечно дина. 42.-, полугодишње дина. 82.-, годишње дина. 150.- За иностранство: полугодишње дина. 200.-, годишње дина. 360.-. — Поједини број 4 динара. — Огласи по тарифи. — Рачун код Поштанске Штедионице бр. 22.204. — Редакција и администрација Пешћарска 4—6. — Телефон и телеграми „Илустровано Време“, Београд.

Главни уредник: Миливој Предич. — Властник, издавач и штампар, за Штампарско Издавачко Предузеће „Време“ Аки Друштво Милутин С. Стефановић, Боројављевска 5.

МЕТАМОРФОЗА СЕКСА

Метаморфоза секса, то јест претварање једног живог бића женског пола у мушки пол, и обрнуто претставља данас један од првокласних биолошких проблема. Да је неко у ранијим временима овако нешто само и поменуо прогласили би га његови савременици у најмању руку за ненормалног човека. Међутим данас, благодарећи напретку науке, ово претварање живих бића једног пола у други може се вршити експерименталним путем, и у том питању постоји већи број радова познатих научника.

Али пре но што пређемо на излагање резултата тих научних радова, изнећемо неке случајеве, где те сексуалне метаморфозе врши сама природа, у својој бескрајно великој лабораторији.

Још раније је била позната могућност сексуалне метаморфозе код извесних животиња нижег реда.

Један интересантан случај сексуалне метаморфозе пружа нам једна врста рака, тако звану Инахус. На овом раку се врло често настанује као паразит нека друга врста малог рака. Сакулина. На доњој страни Инахуса учвршћује се овај паразит, развија се и расте, стварајући на Инахусу један већи израштај, који има од прилике облик кромпирца. Овај паразит својим, по организму Инахуса, разгранатим каналима сиса сокове из свог домаћина. Посматрањем овог рака Инахуса и његовог паразита, пало је у очи да су сви Инахуси, на којима се настани горњи паразит, женског рода. Настаје питање да ли овај паразит специјално бира женке за своје место становања, или је у овом случају нешто друго по среди. Детаљнијим испитивањима је међутим утврђено да овај паразит Сакулина нема предрекцију за Инахусе женског рода, већ да се он настанује и на животињама мушког пола. Али све ти Инахуси мушког пола, на којима се настани овај паразит, претварају се временом у женке. Овај паразит уништава полне жлезде мужјака Инохуса, и затим такав Инохус губи постепено карактер мужјака, а добија особине женке. Инахус мушког пола има врло велике ножице, а задњи део тела му је неразвијен, и на његовом доњем делу налази се један пар шталаћа за оплођавање. Женке имају мале, неразвијене ножице, а јако широк задњи део тела, и по један пар нарочитих перастих ногу, које служе да би женка могла чврсто држати јаја.

Мужјацима, на којима се настани паразит, смањују су и постепено слабе ножице, а задњи део тела им се почиње јаче да развија. Шталаћи за оплођавање губе се, а развијају се перасте ноге женке.

Још један карактеристичан случај сексуалне метаморфозе пружају нам једна врста ситних риба, које се држе често по кућним акваријумима као украс. То је риба Ксифофорус Хелери. Ова рибица се одликује тиме што мужјаци имају део тела продужен у облику малог мача. Она долази у ред риба, које женке рађају директно. Ова риба има особину да се може спонтано претворити од мужјака у женку и обратно.

Америкашки истраживач Есенберг је констатовао да се ова рибица рађа са индиферентним полним жлездама, то јест да се тек доцније претвара у мужјака или женку. Али што је још важније Есенберг и Хермс су констатовали да се ово претварање може да изврши и код већ одрасталих рибица; па чак женке, које су већ родиле мале, могу се затим спонтано претворити у мужјаке, који се од нормалних мужјака разликују једино по томе, што су нешто мање телесно развијени. Есенберг је описао један веома карактеристичан случај. Једна женка је родила у мају 1923 године тридесет и пет рибица, а у јуну четрдесет. У јулу, међутим није родила ни једну рибицу, ма да се она обично редовно оплођава сваког месеца. По-

сматрајући и даље пажљиво ову рибицу Есенберг је констатовао да су се у месецу августу почели показивати први знаци сексуалне метаморфозе. Почетком децембра ова се рибица потпуно претворила у мужјака. Есенберг је хтео до краја да изврши своја испитивања, и зато је покушао да ову у мужјака метаморфирану женку спари са другом, нормалном женком. Експеримент је потпуно успео, и двадесет и петог фебруара идуће године нормална женка је родила осам лаких рибица, потпуно нормалног изгледа.

Сви горе наведени случајеви природне метаморфозе секса односе се, као што се види, на ниже животиње. Међутим модерној науци је успело да ове метаморфозе прошири, и експерименталним путем изврши, и са животињама већег степена развијености. У следећим редовима позабавићемо се тим, не више природним и спонтаним сексуалним метаморфозама, већ вештачким, у научним лабораторијама извршеним трансформацијама.

У овом питању експерименталне метаморфозе секса одмах се намеће име, по својим научним радовима на том пољу чувеног научника, Штајнаха. Своје прве експерименте Штајнах је извршио са заморчићима, који најчешће служе за разна истраживања са животињама. Он је овим животињама вештачки, оперативним путем, прво уклањао полне жлезде, па затим калемлио жлезде супротног пола, односно мужјацима је калемлио женске, а женкама мушке полне жлезде. Жлезде је уносио при том калемљењу било под кожу, било у трбушну покожицу. Ове жлезде, кад су једном с успехом биле накалимењене, почеле су лучити нарочите супстанце, тако зване сексуалне хормоне, чијим се дејством постепено стао мењати сексуални карактер оперисаних животиња. Односно мужјаци су мало по мало добијали карактер женки, и обрнуто. Феминизирани мужјаци добијају меку, фину длаку женке; грудне жлезде се почињу развијати и доспевају до толиког развитка, да такав феминизирани мужјак може чак да лучи и млеко; таква животиња добија и матерински инстинкт према младим заморчићима. Обрнуто, маскулинизирање женке добијају грубу длаку, физички се јако развијају, постају корпулентни, и добијају полни нагон као мужјаци. Другим речима овако метаморфозирани животиње добијају вештачки

све тако зване секундарне сексуалне карактеристике.

Сем ових Штајнахових експеримената, вршене су сличне пробе и са другим животињама, нарочито са петловима и кокошкама. И у тим експериментима добивени су веома интересантни и важни резултати; и код ових животиња је оперативним путем: претходним кастрирањем, па затим калемљењем полних жлезда на тим животињама, постигнута измена секундарних сексуалних карактеристика.

Свакоме је познато колико је јасна спољашња, морфолошка разлика између петла и кокошке. Петло има много лепше и бујније перје од кокошке; нарочито на репу петло има обично дугачко перје, које је грациозно извијено. Затим сама корпулентнија је јача код петла, а и ноге имају карактеристичан изглед. Али нарочито је карактеристична за петла његова глава, са јако развијеном црвеном крестом. Уз то треба још додати велику борбеност и чак суровост петла. Све ове карактеристике, које разликују и по спољашњем изгледу петла од кокошке, сачињавају тако зване секундарне сексуалне ознаке.

Кастрирањем и калемљењем супротних полних жлезда, данас се успева да се све ове секундарне сексуалне ознаке измене, и да се на експериментисаним животињама изазову промене, карактеристичне за супротне сексуалне ознаке.

Маскулинизирана кокошка

Тако су разни експериментатори (Пезар, Завалевски, Каридроа и други) успели да код кастрираног петла створе, калемљењем женских полних жлезда — оварија, све карактеристичне особине кокошке. Овакав петло, кад успе оверација, добија перје, које одговара кокошки; кресту му се постепено смањује и губи свој карактеристичан изглед; најзад петло мења и њуд: није више борбен као што је био, већ на против постаје блага нарави. Кад се, пак, са кокошкама изврши обрнуто операција, кокошка добија лепу и јако развијену кресту, почиње да кукуриче као петло, добија сексуални инстинкт петла, и постаје јако борбена.

Наша слика приказује резултат једне операције, којом је један петло феминизираним калемљењем женских полних жлезда. На горњој слици се види петло пре операције, витак, са јако развијеном крестом, и лепим перјем, и нарочито извијеним репом. На доњој слици се види петло који је феминизираним горњом операцијом. Као што се на слици види феминизираним петлу је сасвим закржљала креста, перје му је слабије развијено, и цела конструкција одговара облику кокошке.

Неки научници, као Штајнах, Санд, Липшиц, Пезар, успели су чак да оперативним путем створе вештачке хермафродите, калемљећи истовремено мушке и женске полне жлезде. Ови експерименти вршени су са неким сисарима, као и са живином.

Пример феминизираних петла; горе: петло пре калемљења, доле: после калемљења.

Energija

гаје
јаку и зграбу
крв

Лабораторија
СЛЦА
Сушак

Gavranic